

OBSAH

ÚVOD	11
------------	----

ČÁST PRVNÍ – PLATEBNÍ STYK

1. KAPITOLA – ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA PLATEBNÍHO STYKU	
A) PRÁVNÍ VÝCHODISKA PRO REALIZACI PLATEBNÍHO STYKU	15
Obchodní banka a její úloha	15
Česká národní banka	17
B) PRÁVNÍ ÚPRAVA PLATEBNÍHO STYKU	17
Základní právní předpisy	18
Další předpisy	19
C) ČLENĚNÍ FOREM PLATEBNÍHO STYKU	20
Vymezení pojmu platební styk	20

2. KAPITOLA – BĚŽNÝ ÚČET – ZÁKLADNA PLATEBNÍHO STYKU

A) DOKUMENTACE KE ZŘÍZENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	24
Klient a klientská dokumentace	24
Právní způsobilost klienta	24
Dokumentace ke zřízení běžného účtu	26
Podpisový vzor k účtu	38
B) SMLOUVA O ZŘÍZENÍ A VEDENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	40
Náležitosti smlouvy	40
Změny údajů ve smlouvě a podpisových vzorech	41
Úmrtí majitele účtu jako zvláštní situace	43
C) ZRUŠENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	45
Zrušení běžného účtu z podnětu majitele účtu	45
Zrušení běžného účtu z podnětu banky	46
Zrušení likvidací právnické osoby	47
Zrušení běžného účtu z důvodu prohlášení konkurzu	48
D) HLEDISKA VEDENÍ ÚČTŮ	49
Účetní hledisko	49
Daňové hledisko	50
Hledisko identifikace	53
Hledisko pojištění vkladů	54

ČÁST DRUHÁ – BEZHOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK

3. KAPITOLA – NEDOKUMENTÁRNÍ INSTRUMENTY PLATEBNÍHO STYKU

A) NÁSTROJE PLATEBNÍHO STYKU	59
Příkaz k úhradě	60
Příkaz k inkasu	65
Hromadný příkaz k úhradě/inkasu	66
Trvalý příkaz k úhradě/inkasu.	66
Platební příkaz pro zahraniční platební styk (Payment Order)	67
B) ŠEKY	70
Šekové zákony a instituty	70
Náležitosti šeků	71
Druhy šeků	73
Operace prováděné se šeky	76
Způsoby inkasa šeku	77
Užívání šeků v praxi	78
Používání šeků v České republice	78
Ostatní ustanovení o šeku	82
C) DALŠÍ SLUŽBY BEZHOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	82
Rezervování prostředků	83
Blokování prostředků	83
Expresní úhrady	83
Částečné úhrady	84
Přednostní platby	84
Vedení kartotéky plateb před lhůtou splatnosti (tzv. K1)	84
Vedení kartotéky plateb po lhůtě splatnosti (tzv. K2)	85
Poštovní poukázky	85

4. KAPITOLA – ELEKTRONICKÉ BANKOVNICTVÍ

A) ELEKTRONICKÝ PŘENOS DAT	89
Právní úprava	89
Formy elektronického bankovníctví	91
B) OSTATNÍ PRVKY ELEKTRONICKÉHO BANKOVNICTVÍ	93
Telefonické bankovníctví	93
Základní předpoklad elektronického bankovníctví – identifikace klienta	94

5. KAPITOLA – DOKUMENTÁRNÍ PLATEBNÍ STYK

A) PŘÍPRAVA A PRŮBĚH KONTRAKTŮ	98
B) DOKUMENTY POUŽÍVANÉ PŘI DOKUMENTÁRNÍCH PLATBÁCH	100
Základní členění a charakteristika dokumentů	100

Dopravní dokumenty	101
Faktury	106
Pojišťovací dokumenty	107
C) DODACÍ PODMÍNKY	108
Předpisy upravující dodací podmínky	109
Dodací podmínky dle INCOTERMS 2000	110
D) DOKUMENTÁRNÍ INKASO	113
Druhy dokumentárních inkas	115
Zpracování dokumentárního inkasa	116
E) DOKUMENTÁRNÍ AKREDITIV	117
Druhy dokumentárních akreditiv	119
Zpracování dokumentárního akreditivu	126
F) SMĚNKY	128
Některé rozdíly šeku oproti směnce	129
Druhy směnek	130
Podstatné náležitosti směny	131
G) BANKOVNÍ ZÁRUKY	134
Nejčastější typy bankovních záruk	135
Zpracování bankovních záruk	136
H) FINANCOVÁNÍ OBCHODU	137
Financování dokumentárního inkasa	137
Financování dokumentárního akreditivu	138
Eskont směnek	139
Průběh eskontní operace	140
Forfaiting	140
Zpracování forfaitové operace	141
Exportní odběratelský úvěr	142
Zpracování exportního odběratelského úvěru	143
Exportní úvěrová linka	143
Zpracování úvěrové linky	144
Factoring	145
Zpracování factoringu	146

ČÁST TŘETÍ – HOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK

6. KAPITOLA – VÝNAM HOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU A OBĚH PENĚŽ

Výnam hotovostního platebního styku	149
Úloha centrální banky a oběh peněz	149

7. KAPITOLA – PENÍZE

A) VZNIK A VÝROBA PENĚŽ	151
Historické okolnosti vzniku peněz	151
Padělání peněz	153
Výroba mincí	154
Výroba papírových peněz (bankovek)	155
B) OCHRANNÉ PRVKY NA PENĚŽÍCH	156
Ochranné prvky bankovek	156
Ochranné prvky na mincích	159
C) PRAVIDLA PRO NAKLÁDÁNÍ S PENĚZI	160
Obsah pravidel pro nakládání s penězi	160

8. KAPITOLA – POKLADNÍ A SMĚNÁRENSKÁ ČINNOST V OBCHODNÍCH BANKÁCH

A) POKLADNÍ ÚSEK A JEHO ÚLOHA	163
Pokladní úsek a jeho technické vybavení	163
B) VÝDEJ A PŘÍJEM PENĚŽ	165
Zahájení činnosti pokladníka	165
Výplata peněz	166
Příjem peněz	166
C) ZPRACOVÁNÍ PENĚŽ V ZÁZEMÍ BANKY	167
Počítárna platidel a její technické vybavení	167
Zásilky peněz	168
D) ÚSCHOVA PENĚŽ	169
Fyzická ochrana	169
Mechanická ochrana	169
Technická ochrana	170
E) SMĚNÁRENSKÁ ČINNOST	170

ČÁST ČTVRTÁ – PLATEBNÍ KARTY

9. KAPITOLA – ÚLOHA A VÝZNAM PLATEBNÍCH KARET

A) ZPŮSOBY POUŽITÍ PLATEBNÍCH KARET	176
Výběr hotovosti z bankomatu	176
Výběr hotovosti proti předložení karty (tzv. Cash Advance)	177
Platba za zboží nebo služby v obchodním místě	177
Transakce MO/TO (Mail Order/Telephone Order)	179
Transakce prostřednictvím veřejné datové sítě Internet	179
B) BEZPEČNOST PLATEBNÍCH KARET	180
C) RYCHLÝ ROZVOJ PLATEBNÍCH KARET	181
Situace v České republice	181

Situace ve světě	181
Výhody platebních karet	183
10. KAPITOLA – HISTORIE PLATEBNÍCH KARET	
A) POČÁTKY VZNIKU PLATEBNÍCH KARET.	185
Věrnostní karty.	185
B) ROZVOJ PLATEBNÍCH KARET V 50.–80. LETECH	187
Charge Card	187
Bankovní karty	188
11. KAPITOLA – DRUHY PLATEBNÍCH KARET	
A) ZPŮSOB ÚHRADY NEBOLI ZPŮSOB ZÚČTOVÁNÍ TRANSAKCÍ.	195
Charge karty	196
Kreditní (úvěrové) karty	196
Debetní karty	197
B) DĚLENÍ PODLE PROVEDENÍ ZÁZNAMU DAT	199
Druhy záznamů na kartě	199
C) DĚLENÍ PODLE FUNKCE – MOŽNOSTI POUŽITÍ KARTY.	204
Šeková záruční karta	204
Bankomatová karta	204
Platební karta	204
Předplatní karta (<i>Prepaid Card</i>)	205
Elektronická peněženka (<i>Electronic Purse</i>)	205
D) DĚLENÍ KARET PODLE TERITORIA, KDE JE LZE POUŽÍT	208
E) DĚLENÍ PLATEBNÍCH KARET PODLE UŽIVATELE.	209
Osobní karty	209
Služební karty	209
F) DĚLENÍ PODLE ROZSAHU SLUŽEB SPOJENÝCH S KARTOU	211
Segment trhu	211
Výše limitů	211
Úroveň a rozsah doplňkových služeb	212
12. KAPITOLA – REALIZACE KARETNÍCH TRANSAKCÍ	
A) PODMÍNKY PRO REALIZACI TRANSAKCÍ	215
B) AUTORIZACE TRANSAKCÍ PLATEBNÍCH KARET	217
Způsoby provádění autorizace transakcí	217
Další rozlišení autorizace - podle metody provedení	218
Autorizace podle místa provedení	219
C) ZÚČTOVÁNÍ TRANSAKCÍ PLATEBNÍCH KARET	221

Clearing	221
Settlement	225
MUZO, a.s.	225

13. KAPITOLA – TECHNOLOGICKÉ PRVKY PATEBNÍCH KARET A ZAŘÍZENÍ PŘÍJÍMAJÍCÍ PATEBNÍ KARTY

A) PATEBNÍ KARTY	129
Rozměry a fyzikální vlastnosti	129
B) OCHRANA PATEBNÍCH KARET	223
Riziko trestných činů	223
Systémy ochrany platebních karet	234
Pomoc při ztrátě nebo krádeži platební karty	236
C) BANKOMATY A JEJICH VYUŽITÍ	237
D) PATEBNÍ TERMINÁLY	239
E) PLATBA KARTOU V PROSTŘEDÍ VEŘEJNÉ DATOVÉ SÍTĚ INTERNET	241

ČÁST PÁTÁ – MEZIBANKOVNÍ PATEBNÍ STYK A ZÚČTOVÁNÍ

14. KAPITOLA – VÝZNAM A FUNKCE MEZIBANKOVNÍHO PATEBNÍHO STYKU V ČESKÉ REPUBLICE

A) HISTORIE VZNIKU ZÚČTOVACÍHO CENTRA ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY	250
B) PŘEDPOKLADY FUNGOVÁNÍ ZÚČTOVACÍHO CENTRA ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY	251
Podmínky fungování ZC na území České republiky	251
C) BANKOVNÍ SPOJENÍ	255
Struktura bankovního spojení	255
Struktura čísla účtu v systému ABO	256
Identifikační kód banky	256

15. KAPITOLA – ZÚČTOVÁNÍ

A) TUZEMSKÝ MEZIBANKOVNÍ PATEBNÍ STYK	259
Lhůty pro zpracování platebních příkazů	260
Oprava bankou chybně natypovaných položek – tzv. opravné zúčtování	261
B) POPIS PRŮBĚHU ZÚČTOVACÍCH TRANSAKCÍ V RÁMCI ZC ČNB	265
C) POPIS PRŮBĚHU ZÚČTOVACÍCH TRANSAKCÍ V ZAHRANIČNÍM PATEBNÍM STYKU	267
Podmínky pro zřízení a vedení nostro účtu	267

16. KAPITOLA – S.W.I.F.T.

A) S.W.I.F.T. – SPOLEČNOST PRO CELOSVĚTOVOU MEZIBANKOVNÍ FINANČNÍ TELEKOMUNIKACI	274
Přednosti telekomunikační sítě S.W.I.F.T.	274

Rozvoj a přínosy swiftové sítě	275
B) SWIFTOVÁ ZPRÁVA	277
Členění swiftových zpráv	277
Obsah swiftové zprávy	279
Swiftové adresy	279
C) POUŽITÍ SWIFTOVÉ ZPRÁVY V PLATEBNÍM STYKU	280

ČÁST ŠESTÁ – DODRŽOVÁNÍ BANKOVNÍHO TAJEMSTVÍ, PLATEBNÍ STYK A ZÚČTOVÁNÍ

17. KAPITOLA – BANKOVNÍ TAJEMSTVÍ

A) OBSAH POJMU BANKOVNÍ TAJEMSTVÍ	284
Právní úprava bankovního tajemství	284
B) POVINNOST BANKY PODAT INFORMACE	285
C) POVINNOST BANKY SPOJENÁ S VÝKONEM ROZHODNUTÍ PŘIKÁZÁNÍM POHLEDÁVKY Z ÚČTU KLIENTA	288
D) POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ O PŘÍJEMCI OMYLEM POUKÁZANÉ ÚHRADY	290

ČÁST SEDMÁ – ZVLÁŠTNOSTI PLATEBNÍHO STYKU V RÁMCI ZEMÍ EVROPSKÉ MĚNOVÉ UNIE

18. KAPITOLA – PLATEBNÍ STYK V EUR

A) POLITICKO-HOSPODÁŘSKÁ VÝCHODISKA vzniku hospodářské a měnové unie	294
B) PRÁVNÍ VÝCHODISKA PLATEBNÍHO STYKU	296
Směrnice č. 97/5/ES	297
Směrnice č. 98/26/ES	299
C) REALIZACE PLATEBNÍHO STYKU V ZEMÍCH EMU S DOPADY NA KLIENY BANK PŮSOBÍCÍCH V ČR	300
Hlavní možnosti zúčtování přeshraničních převodů v EUR	300
Zúčtování přeshraničních převodů v přechodném období	301
Způsoby zpracování přeshraničních plateb	302

Klíč ke cvičením	307
Věcný rejstřík	325
Rejstřík právních předpisů	331
Seznam příloh	333
Použitá literatura	373